

שם העבודה : להיות אם לילד הסובל מפיגור שכלי בקיבוץ ☸

שנה : 2001 ☸

מס' קטלוגי : 511 ☸

שם המגיש : עזרא איריס ☸

עבודת גמר לתואר מוסמך, בית הספר לעבודה סוציאלית, האוניברסיטה העברית ☸

תקציר המחקר

זהו מחקר איכותני בגישה הנרטיבית שמטרתו ללמוד את חווית האמהות לילדה הסובלת מפיגור בקיבוץ דרך הבנת המשמעות שהאמהות נותנות לסיפור החיים שלהן לאורך תקופת ההתמודדות עם גידול ילדתן.

ניתוח הממצאים העלה שבע קטגוריות במוקד החוויה של האמהות: הקשיים, דרכי ההתמודדות וההסתגלות, החוויה, החלום ושברו, הקיבוץ, הצרכים ומיצוי זכויות ושימוש בשירותים. נמצא כי חווית האמהות לילדה הסובלת מפיגור בקיבוץ הינה חוויה קשה ומורכבת. תהליכי השינוי וההפרטה העוברים היום על מרבית הקיבוצים מקשים מאוד את מצבן של אמהות אלו. צורכי הילדות מעמיסים נטל כלכלי כבד על הקיבוצים ומהווים בין השאר את הסיבה לכך שילדה הסובלת מפיגור שכלי הופכת את המשפחה כולה לחריגה.

גם תהליכי המעבר המשותפים לקבוצת הגיל בקהילה קטנה כמו הקיבוץ, מבליטים את חריגותה של הבת ואיתה את חריגותה של המשפחה כולה. בצד גילויי תמיכה קהילתית בלטו גילויי עוינות ודחייה כלפי המשפחה והצגתה כמטרד כלכלי. על רקע השינויים העוברים כיום על החברה הקיבוצית בלט פחדן של האמהות מגורל בנותיהן.

האמהות הדגישו את רצונן לקבל תמיכה רגשית וכלכלית ותחושת שייכות ואת הקושי שלהן למצוא מענה לצרכים אלו. למרות זאת מרבית האמהות אינן מעוניינות במפגש עם דומות במצבן. למרות שמרבית האמהות לא היו מודעות לזכויותיהן, חלקן לא נמצאו בקשר קבוע עם עובד סוציאלי ונראה כי לא נעשה ניסיון יזום מצד הממסד לאתר אותן ולסייע להן, מצאה כל אחת מהן דרכי התמודדות מרשימות להמשיך ולקיים מערכת משפחתית נורמטיבית.